

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАВОВІ ІННОВАЦІЇ»

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань -

Спеціальність –

Освітня програма –

Кількість кредитів – 4 – 120 год., із них: аудиторних – ____ год.;

самостійної роботи студента – ____ год.

Форма навчання – денна, заочна (скорочена програма)

Рік підготовки – 3, семестр – 6

Компонент освітньої програми – вибіркова.

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіка навчального процесу.

Мова викладання – українська.

АНОТАЦІЯ

Завданням курсу є ознайомлення здобувачів програми з основами теорії інноваційної діяльності; засадами інновацій у сфері права, інноваційними аспектами законодавчої й правозастосовної діяльності. Окрема увага у межах курсу зосереджена на електронному правосудді й цифровізації суддівської діяльності, технологіях відновного правосуддя, інноваційних аспектах сучасної правоохоронної діяльності.

Навчальна дисципліна «Правові інновації» є вибірковою навчальною дисципліною, яка викладається в 6 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Підсумковий контроль – залік в 6 семестрі.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: опанування теоретичних засад і практичних засобів інноваційної діяльності в сфері права; формування розуміння сутності інноваційної діяльності в сфері права, особливостей інноваційного процесу в сфері права, значення й перспективи впливу інновації в праві на процес саморозвитку права.

Завдання навчальної дисципліни:

теоретичні:

- поняття та завдання інновацій в праві, структура та система інновацій, юридичних інновацій;
- теоретичні аспекти інновацій законодавчої й правозастосовної діяльності;

практичні:

- знання у сфері електронного правосуддя й цифровізації суддівської діяльності;
- види технологій відновного правосуддя;
- інноваційні аспекти сучасної правоохоронної діяльності.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції та практичні заняття. В межах робочого часу викладач може проводити консультації для здобувачів вищої освіти.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту та лекції у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних

пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачене виконання практичних робіт у формі вирішення ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділової гри, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, які підготовлені як індивідуальні завдання за темою самостійного вивчення дисципліни.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим чи надісланим їм в електронній формі інформативним матеріалом, або з інформацією в мережі Інтернет.

Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати наукові дослідження шляхом написання та опублікування наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Вивчення навчальної дисципліни передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу.

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу ZOOM.US. Також викладач і студенти можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Telegram, інші доступні засоби комунікації. В разі потреби може використовуватись Форум як форма спілкування викладача й студентів у дистанційному (віддаленому) навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної та доброзичливої критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на консультації викладача. Під час роботи над

завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Правові інновації» здійснюється у одному семестрі і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в 6 семестрі у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Проведення семестрового заліку може здійснюватись у формі тестування в системі Moodle.

Критерії оцінювання знань студентів визначенні у **Положенні про критерії оцінювання ЛНУП.**

За рішенням засідання кафедри студент може бути додатково оцінений за участь у наукових конференціях, підготовку наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт, Всеукраїнських олімпіадах за спеціальністю, виконання досліджень тощо.

Оприлюднення результатів заліку проводиться публічно.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступний за посиланням: <http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Блок 1:

Тема 1. Інновації й інноваційна діяльність: поняття, зміст завдання в сучасному світі

Поняття «інновація»: зміст, генеза, контекстуальні чинники розуміння. Компоненти поняття «інновація» (креативність; стратегія; реалізація; прибутковість). Види (типи) інновацій: товарна; технологічна; ринкова; маркетингова; організаційно-управлінська; економічні; юридичні (правові); соціальна; екологічна. Ступені новизни інновацій (базові; поліпшувальні; псевдоінновації). Інновації залежно від результату (щодо продукту; процесуальні, стратегічні) і за ступенем дієвості (приростка, суттєва, прорив, диверсифікація).

Сутність та зміст інноваційної діяльності. Заходи інноваційної діяльності. Етапи інноваційної діяльності. Об'єкти інноваційної діяльності. Суб'єкти інноваційної діяльності. Інноваційний процес: етапи, стадії, форми. Життєвий цикл інновацій.

Тема 2. Теоретичні засади інновацій в праві

Зміст феномену інновації в праві. Інновації в праві і оновлення права. Елементи оновлення права (модернізація права, реформа, запозичення права, випереджальна законотворчість, інновації в праві). Ознаки інновації у праві: 1) впровадження нового у правове середовище на основі та для вдосконалення існуючих традицій права; 2) наявність певних інноваційних етапів; 3) перехід інновацій у традицію; 3) кінцевий інноваційний результат, що покращує реалізацію існуючих функцій права.

Вплив інновації в праві на процес саморозвитку права. Концептуальні, ціннісні, нормативні, інституційні й функціональні державно-правові перетворення як сфера правових інновацій. Суб'єкти й об'єкти інновацій в праві. Функції інновацій у праві (адаптивна та ризомна). Форми інновацій в праві (ендогенна інновація права, рецепція права, реформа права, акультурація права). Рівні інновацій в праві (методологічний, доктринальний, нормативний, інституційний)

Тема 3. Юридичні технології як сфера інноваційної діяльності

Поняття юридичних технологій. Юридична технологія як різновид соціальної технології. Види юридичних технологій та їхня характеристика. Зв'язок юридичних технологій із юридичною технікою. Юридичні технології і техніко-юридичний інструментарій. Особливості юридичної технології як інтегрального феномену (синтез теоретичного, прикладного і процесуального). Призначення юридичних технологій. Рівні застосування юридичних технологій.

Юридична технологія і юридична техніка. Визначення поняття юридичної техніки, її мета, види. Засоби, прийоми, правила як елементи юридичної техніки. Вимоги юридичної техніки до складання актів правозастосування. Інноваційна складова юридичних технологій і юридичної техніки.

Тема 4. Інноваційні аспекти законодавчої діяльності

Право як соціальна технологія. Особливості взаємозв'язку принципів права й юридичних процедур. Способи визначення слабких місць та можливостей для реформування права та процесу. Ефективність права (соціальна, політична, спеціально-юридична, формальна, процедурна, матеріально-організаційна). Критерії ефективності права (мета норми права; соціальна корисність результату; досягнення максимального результату з мінімальними соціальними втратами; оптимальність варіанту поведінки у співвідношенні до цінностей; відповідність вимог правових норм рівню правосвідомості; відповідність варіанту поведінки за нормою права сформованим (типовим) зразкам поведінки).

Стратегія і тактика інноваційної законодавчої діяльності. Правова інженерія: зміст і сутність явища. Засоби правової інженерії (законодавчі технології; технології узгодження інтересів у законодавчій діяльності; технології сприйняття права). Юридичний інженер. Юридичний дизайнер. Практика юридичного дизайну. Спеціалісти з юридичних технологій. Цифровий юрист. Цифровий соціальний омбудсмен.

Блок 2:

Тема 5. Інноваційні аспекти правозастосовної діяльності

Поняття, сутність та ознаки застосування норм права. Застосування права як правова форма здійснення функцій держави. Підзаконний характер правозастосування та особливості застосування окремих видів правових норм. Об'єкт застосування права. Використання норм права. Дотримання норм права. Виконання норм права. Застосування норм права як управлінська діяльність. Підстави застосування норм права. Характерні ознаки застосування норм права. Функції застосування права. Ідеологія застосування права.

Поняття правозастосовних технологій. Технології формування правових (конституційних) порядків. Технології забезпечення правомірної поведінки.

Тема 6. Інноваційні аспекти організації правосуддя

Правосуддя як форма правозастосовної діяльності. Вплив судової влади на правозастосовну діяльність. Взаємозв'язок рівня правосуддя та рівня захисту прав і свобод громадян. Специфічні особливості судової правозастосовної діяльності. Інновації в сфері правосуддя. Сфери залучення інформаційних технологій в судочинстві (доступу до правосуддя, підвищення ефективності судів, управління судовими справами). Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система; система «Електронний суд»; електронний кабінет судді.

Електронне правосуддя. Електронна система управління справами, електронні комунікації (сервер інтрамережі для внутрішнього та зовнішнього зв'язку з судовими системами), довільний електронний розподіл справ між суддями, аудіо- та відеозапис засідань. Пошукові сервери (з можливістю встановлення зв'язку між певними нормами права та відповідною практикою Конституційного Суду України, Верховного Суду України та інших судів). Автоматизований доступ суддів до всіх державних реєстрів. Перспективи взаємодії між судовою інформаційною системою та інституціями ЄС.

Тема 7. Технології відновного правосуддя як приклад інновацій в сфері права

Міжнародно-правові стандарти медіації. Законодавче регулювання медіації в Україні. Медіація у професійній діяльності юриста. Медіація:

принципи, структура, види. Учасники медіації.

Відновне правосуддя. Особливості присудової медіації. Різновиди присудової медіації: зовнішня та внутрішня (інтегрована) медіація. Направлення сторін на медіацію. Критерії передавання справи на медіацію.

Тема 8. Інноваційні аспекти сучасної правоохоронної діяльності

Системи штучного інтелекту у сфері правоохоронної діяльності. Технології штучного інтелекту в правоохоронній діяльності (судові та правоохоронні реєстри; бази даних; системи, які можуть ідентифікувати особу й надати про неї необхідну запитовану інформацію). Цифровізація забезпечення безпеки на дорогах. Цифровізація як засіб попередження кримінальних правопорушень. Прогнозування кримінальних правопорушень за допомогою систем штучного інтелекту.

Методи подієвого аналізу (івент-аналіз, аналіз подієвих даних). Інформаційна база для подієвого аналізу. Основні варіанти подієвого аналізу: загальний (неспрямований) івент-аналіз і цільовий (спрямований) івент-аналіз. Узагальнення та інтерпретація результатів подієвого аналізу.

Неправове втручання у приватне життя. Цифровізація і право на приватність. Право на захист геолокації. Критерії допустимості цифровізації у праві.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Інноваційне право: науково-практичний посібник. 2-ге вид., оновл. і доп. / за заг. ред. С. В. Глібка, О. В. Розгон, А. В. Стріжкової. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. 244 с.
2. Загальна теорія права: підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.
3. Карчевський М. В. Штучний інтелект та протидія злочинності. Сайт професора Карчевського. URL: <https://karchevskiy.org/model1/>
4. Докаш В. І. Конфліктологія та медіація : навчальний посібник. Чернівці, Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2022. 249 с.
5. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
6. Міщенко І. В. Юридичні технології та інновації в юриспруденції: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання). Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2020. 41 с.
7. Троцько В. В. Методи штучного інтелекту: навчально-методичний і практичний посібник. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2020. 86

с.

8. Микитюк П. П., Брич В. Я., Шкільняк М. М., Микитюк Ю. І. Інноваційний менеджмент. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2019. 518 с.

9. Пасічна І. О. Навчальний посібник з дисципліни «Законотворчість, нормотворчість та правореалізація» для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. Полтава: ПолтНТУ, 2019. 113 с.

10. Посібник з європейського права з питань доступу до правосуддя / Агенція Європейського Союзу з основних прав і Рада Європи. Люксембург: Офіс публікацій Європейського Союзу, 2016. 236 с.

11. Правозастосування : навч. посіб. / О. А. Назаренко та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарєва. Київ : НАВС, ФОП Маслаков, 2020. 160 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд читального залу Львівського НУП (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1), Львівської наукової бібліотеки ім. Стефаника НАН України (вул. Стефаника, 2).

2. Електронні інформаційні ресурси:

- Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/>;

- Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

- Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

- Урядовий портал Кабінету Міністрів України. Режим доступу: www.kmu.gov.ua.

- Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника. Режим доступу: www.lsl.lviv.ua.

- Офіційний сайт Базы українського законодавства в Інтернет. Режим доступу: www.lawukraine.com.